

Závěrečná zpráva o působení učitele u krajanů

Školní rok: 2017/2018

Destinace (země, místo): Chorvatsko, Daruvar

Jméno, příjmení: Mgr. Bohdana Pěva Šolcová

Od školního roku 2017/2018 jsem jako učitelka českého jazyka začala opět působit v krajské komunitě v Chorvatsku. Místem mého působení nebyl pouze Daruvar a okolí, ale také vzdálené Rijeka, Jazvenik, Kaptol a Bjeliševac, což pro mě znamenalo často a daleko cestovat. Zvláště tyto České besedy a Základní škola I. Jemeršiče Kaptol, působící mimo centrum české menšiny – Daruvaru, přivítaly mou pomoc. Kromě výuky českého jazyka bylo součástí mé pracovní náplně vedení či pomoc v zájmových aktivitách, setkáních, oslavách, seminářích, kulturních akcích a vystoupeních pořádaných krajskými spolky a školami.

1. Vyučování českého jazyka a literatury v ZŠ

- Výuka ČJL ve školách s výukou češtiny **v modelu A** (výuka všech předmětů v českém jazyce): Česká základní škola J. A. Komenského Daruvar, Základní škola Dolní Střežany, Základní škola Daruvarský Brestov, Základní škola Dolany, Základní škola Horní Daruvar
- Výuka ČJL ve školách s výukou češtiny **v modelu C** (výuka českého jazyka jako fakultativního předmětu): Základní škola I. Jemeršiče Kaptol, Základní škola Dežanovec, Základní škola Podmurvica Rijeka, Základní škola Šibovec, Základní škola Sirač, Základní škola Trojehlava, Základní škola Blagorodovac, Základní škola Uljanik, Základní škola Hrubečné Pole, Základní škola Dioš

V základních školách, kde se český jazyk vyučuje v modelu A, jsem se zaměřila na rozšiřování lexika, objasňování významu slov a seznamování se současnou českou dětskou literaturou. Využívala jsem české národní písně a písně současných autorů, jež jsem doprovázela hrou na kytaru a rytmické nástroje. Využívala jsem spojení rytmu, pohybu a slov. Dětem jsem představila hru na české dudy a seznámila je s jejich stavbou. Naučili jsme se několik dudáckých písní.

V základních školách, kde se vyučuje český jazyk jako fakultativní předmět (model C), jsem většinou učila češtinu jako cizí jazyk. Záleželo to na konkrétní situaci ve třídě. Žáci převážně pocházejí ze smíšených manželství, kde se mluví chorvatsky. S češtinou přicházejí do kontaktu většinou při komunikaci s prarodiči. Někteří žáci docházející na fakultativní výuku hovořili česky velmi dobře. Byli to žáci, kteří absolvovali 1. stupeň české základní školy a potom pokračovali ve školní docházce na 2. stupni chorvatské základní školy. Některé děti pocházely z bilingvního jazykového prostředí a část žáků pocházela z chorvatských rodin. Většina dětí rozuměla česky, ale učitelka odpovídala chorvatsky.

V obou modelech výuky byla hra na hudební nástroje samozřejmostí. Žáci i učitelé velmi pozitivně přijímali dramatizace, do nichž jsem zapojovala celou třídu i s učitelem. V každé základní škole jsme se musela přizpůsobit konkrétní jazykové situaci a potřebám mluvčích.

S dětmi jsem se účastnila besídek (Mikuláš, Vánoce, Velikonoce) a různých vystoupení. O svátku sv. Mikuláše jsem obešla spolu s kolegou učitelem několik škol, kde jsem figurovala v Mikulášském programu jako anděl hrající na dudy. Role anděla vzbudila zájem, neboť v Chorvatsku doprovází Mikuláše pouze čert. Anděla jsem měla ještě možnost předvést na Mikulášské besídce v České besedě Dolní Střežany. Mikulášská trojice se tu setkala s úspěchem.

2. Výchovně vzdělávací činnost v mateřských školách

- **Mateřská škola Ferdy Mravence Daruvar**
- **Česká mateřská škola Končence**

V obou mateřských školách jsem využívala hry na hudební nástroje, spojení rytmu, pohybu a slov v říkadlech a samozřejmostí byly hudebně pohybové hry a tance. Velmi oblíbené byly dramatizace pohádek, do nichž jsem zapojovala děti. Děti i učitelky jsem seznamovala s tím, že divadlo je možné hrát s běžnými předměty denní potřeby.

Přestože jsem ředitelce MŠ Ferdy Mravence v Daruvaru nabízela pomoc v oblasti logopedické péče a prevence, zůstala má nabídka nevyužita. Vše ztroskotalo na tom, že paní ředitelka měla zajistit souhlas rodičů s péčí. Bez něj nelze s dětmi pracovat.

3. Spolupráce s Českými besedami

Po svém příjezdu ke komunitě jsem byla oslovena mnoha Besedami s prosbou o pomoc. Z časových důvodů se mi podařilo uspokojit pouze osm Besed. Nedostalo se např. na ČB Hrubečné Pole a Tréglavu. Spolupráci s dalšími plánuji do příštího školního roku.

- **ČB Šibovec** – besední pěvecká skupina, divadelní skupina
- **ČB Lipovec** – besední pěvecká skupina *Lipovecká děvčata*, skupinu se také snažím zapojovat do různých kulturních akcí, spolupráce s besední dechovou hudbou
- **ČB Daruvarský Brestov** – spolupráce s besední taneční skupinou předškolních dětí, spolupráce s besední dechovou hudbou

Předsedkyně Besedy mě oslovila s prosbou, abych v obci začala pracovat s dětmi předškolního věku v naději, že by tak jejich rodiče byli motivováni k zápisu dětí do místní české školy, kterou navštěvují pouze tři děti. Přestože zdejší děti mluví česky, zapisují je jejich rodiče do chorvatské školy. S tímto postupem se bohužel setkáváme i v jiných obcích. S dětmi jsem nacvičila několik pásem k různým příležitostem a až přespříští školní rok ukáže, zda toto byla cesta ke zvýšení počtu žáků v brestovské škole.

- **ČB Daruvar** – spolupráce s taneční skupinou „malá“ *Holubička*
- **ČB Ivanovo Selo** – v divadelní skupině *Cobydup* jsme se ujala role režisérky, skupině jsem upravila scénář současného divadla, navrhla kostýmy, vytvořila scénu a připravila herce ve spolupráci s druhou režisérkou na divadelní přehlídku do Lipovce
- **ČB Rijeka**
spolupráce s besední pěveckou skupinou

V Besedě jsem vedla kurzy češtiny pro dospělé začátečníky a pro rodilé mluvčí. Výuka gramatiky a lexika byla hlavní součástí výuky. Kurzy byly oblíbené, v novém roce se k nám dokonce připojili dva noví studenti. K oblibě přispělo to, že jsem hrála na nástroje a učila studenty národní i umělé písně. Přestože šlo o dospělé studenty, velmi pozitivně přijímali jazykové hry a aktivity, u nichž jsme se dobře bavili, např. běhací diktát, kreslený diktát, bingo apod. S nadšením přijali mé představování famfrnochu, tradičního lidového nástroje. Jeden ze studentů, který je členem taneční a pěvecké sekce ČB Rijeka, se rozhodl, že se na tento nástroj naučí hrát a využije jej v obou zmíněných sekcích.

Divadelní skupině jsem upravila scénář. Herci neměli bohužel dostatek sil k nastudování hry, a proto se letos nezúčastnili divadelní přehlídky v Lipovci.

- **ČB Jazvenik**

Besedě jsem pomáhala ve všech sekcích kromě taneční. V divadelní skupině jsem se ujala role režisérky, upravila jsem divadelní scénář, který jsme následně nastudovali a účastnili se divadelní přehlídky v Lipovci.

S pěveckou skupinou jsem se účastnila přehlídky a soutěže malých vokálních skupin v Sisaku.

S touto Besedou jsme připravili program na Dožínky 2018, které se letos konali v Končenicí.

- **ČB Bjeliševac** – pomoc nově se formující divadelní skupině

Pěveckým skupinám pomáhám s výběrem, interpretací písní a jejich přednesem. Pokud je třeba, seznamuji je s technikou zpěvu. Některým také radím, jak nosit kroj a jak správně stát při zpěvu, aby byl celkový dojem co nejvyrovnanější. Divadelním skupinám pomáhám s výběrem vhodných her, upravuji je a je-li to nezbytné, ujímám se režie. Také navrhuji kostýmy, scénu a osvětlení. Vždy se snažím zapojit do práce co nejvíce členů skupiny. Divadelní skupiny, s nimiž pracuji, jsou věkově a jazykově heterogenní a někteří herci jsou herecky nezkušení, takže práce s herci není snadná. Velmi složité je také vybrat vhodný divadelní scénář. Pro příští divadelní sezónu se tedy chystám napsat divadelní hru (jak tomu bylo i v minulých letech), kde budu vycházet ze situace v souborech.

4. Vzdělávání učitelů

- Česká základní škola J. Ružičky v Končenicí: přednáška na téma Austrálie
- Odborná porada všech pedagogických pracovníků české menšiny v Chorvatsku (Český národní dům v Daruvaru): přednáška na téma *Češi v Austrálii*

5. Dožínky Končenic 2018

S ČB Jazvenik jsme se připravili na účinkování v dožínkovém programu Dožínky 2018 v Končenicí.

6. Dechová hudba

Česká dechovka má v krajanském prostředí obrovskou tradici. Několik Besed má svou dechovku, která hraje na různých kulturních akcích. Dechovky Českých besed Končenic a Daruvarský Brestov se letos spojily a na soutěžní přehlídce chorvatských dechovek v Bjelovaru se umístily na prvním místě. Tyto dvě dechovky spolu s dechovkou ČB Lipovec jsou velmi kvalitní. Bylo pro mě velkým potěšením, když mě dechovky ČB Daruvarský Brestov a Lipovec požádaly o pomoc.

7. Spolupráce s novinově vydavatelskou institucí *Jednota*

Týdeník *Jednota* a dětský časopis *Dětský koutek*: korektury, úpravy článků a psaní článků
Český lidový kalendář 2017: ilustrovala jsem jej

8. Spolupráce s redakcí českého vysílání Radia Daruvar 91,5

Zpracovávala jsem různá témata a nahrávala je: Austrálie, vyprávění pohádek z mé knihy *Nimbi a Pimpa*, současní čeští spisovatelé, rozhovor s Radkem Fridrichem

9. Spolupráce s českým oddělením Městské knihovny Daruvar

přednášková činnost

Protože návštěvnost „konkurenční“ Knihovny Franty Buriana ČB Daruvar je tristní, snažila jsem se knihovnu trochu oživit. Nabídla jsem vedení knihovny pořádat jednou měsíčně filmový večer. Bohužel se zatím nenašel vhodný termín. Doufejme, že příští školní rok se budou moci krajané sejít na promítání filmu, kterému bude předcházet přednáška o filmu a jeho tvůrcích.

10. Vlastní akce

V dubnu jsem do Daruvaru a Ivanova Sela pozvala na několik dní básníka a výtvarníka Radka Fridricha, na akci se organizačně podílel Svaz Čechů a zástupkyně hejtmana. Akce měla velmi dobrý ohlas.

Tento školní rok pracuji na organizaci účinkování folklorního tanečního souboru a flétnového souboru z České republiky v Ivanově Sele, Daruvaru, Jazveniku a v Rijece. Vše probíhá za spolupráce Svazu Čechů v RCh.

11. Spolupráce s učiteli náboženství a farou

Pro různé příležitosti nacvičuji s dětmi a dospělými náboženské písně a doprovázím je v kostelích na kytaru, také zpívám. Místní chorvatský farář je myšlence prosazování českého jazyka v kostele bohudík nakloněn. Češi v Chorvatsku se modlí chorvatsky, takže jim zprostředkovávám modlitby a písně v češtině. K příležitosti svátku sv. Václava jsem je naučila zpívat píseň *Svatý Václave*. Farnost jsem se snažila zapojit do projektu *Noc kostelů*. Přestože byli krajané tímto nápadem nadšeni, biskup tuto myšlenku příliš nepodporoval. Věřím, že příští školní rok akce proběhne nejen ke spokojenosti krajanů, ale také pana biskupa. Pro příští školní rok organizuji spolupráci katolického kněze z Česka, který by měl sloužit české mše v několika českých vesnicích v Chorvatsku. Duchovní život krajanů je velmi pestrý a bohatý (mše, procesí, křty apod.), ale pohřichu se odehrává v chorvatštině. Proto je návštěva kněze z Česka již nyní velmi očekávanou událostí.

12. Spolupráce se zástupkyní hejtmana za národnostní menšiny

S paní Táňou Novotnou-Golubičovou spolupracuji na různých akcích. Podílela jsem se například na *Měsíci mateřského jazyka*.

13. Senioři

Na svých cestách po Českých besedách jsem si všimla, že někteří krajané-senioři stojí kvůli svým zdravotním omezením opodál krajanského spolkového života. Mezi nimi se nacházejí i ti, kteří byli v produktivním věku ve spolkové činnosti velmi aktivní, také se jedná o bývalé učitele. Začala jsem některé z nich navštěvovat a informovat je, co se v komunitě děje, a vést rozpravu na různá témata.

14. Spolupráce se včelaři

Vysoký počet Čechů v Chorvatsku včelaři, a to mnohdy ve velkém (150 i více včelstev). Protože jsem včelařka, navázala jsem s nimi spolupráci. Zajišťuji zdejším včelařům českou literaturu o včelařství, o niž je tu velký zájem, a pro příští školní rok plánuji přednášku o způsobech včelaření v České republice.

15. Projekt *Češi ve světě, příběhy*

Také tento školní rok jsem se zapojila do projektu *Češi ve světě, příběhy*. S projektem jsem seznámila veřejnost na přednášce v Městské knihovně v Daruvaru a učitele na odborné poradě všech pedagogických pracovníků české menšiny v Chorvatsku. Tento projekt zaznamenal v komunitě nebývalý ohlas: lidé se o projekt živě zajímají, upozorňují mě na zajímavé příběhy krajanů a někteří mě zvou na návštěvu, aby mně sdělili ten svůj. Někteří z interviewovaných se začali detailněji zabývat svou rodinnou historií.

Závěr

Komunitou Čechů v Chorvatsku jsem byla výborně přijata. Se Svazem Čechů v RCh a s jednotlivými Českými besedami se mi velmi dobře spolupracuje. Totéž platí o základních a mateřských školách. Těší mě, že je má práce v krajské komunitě smysluplná a přínosná. Vyslaný učitel má v Chorvatsku jedinečnou příležitost podporovat snahu krajanů pečovat o odkaz svých českých předků a pomoci s uvědoměním si své identity. Učit své krajany je výjimečná práce. Děkuji všem, kteří mě v mé práci podporovali.